

19.2.2024

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Lausuntopyyntö 29.1.2024 DN:o 133/03.04.04.04.10/2024

Lausunto kunnanvaltuuston 11.12.2023 § 56 päätöksestä tehdystä valituksesta

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettänyt Rautjärven kunnalle lausunto- ja asiakirjapyyntö Rautjärven kunnanvaltuuston päätöksestä 11.12.2023 § 56 "Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026" Orsolya Kerekesin tekemän valituksen johdosta viimeistään 29.2.20234

Lausunnossa tulee vastata valittajan esittämiin vaatimuksiin erityisesti siltä osin, kun asiassa on ollut kysymys Asemanseudun (Otsola) alkuopetuksen siirtämisestä Simpeleen koululle. Kunnalle on varattu mahdollisuus esittää käsitys päätöksen valituskelpoisuudesta sekä pyyntö selvittää kunnassa asiaan liittyen muita päätöksiä opetuksen järjestämisestä.

Kunnan tulee toimittaa kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat, kuten Asemanseudun opetuksen järjestämiseen liittyvät päätökset ja muu mahdollinen tarvittava selvitys.

Rautjärven kunnan hallintosäännön 23 § mukaan kunnanhallitus päättää selityksen antamisesta valtuuston päätökseen tehtyyn valitukseen.

Päätös, jota valitus koskee

Rautjärven kunnanvaltuuston päätös 11.12.2023 § 56 Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026, jossa valtuusto ei ole hyväksynyt määrärahaa Simpeleen koulun Asemanseudun (Otsola) 1.–2. luokkien alkuopetuksen ryhmälle lukuvuodelle 2024–2025 talouden tasapainotuskeinona. Oppilasennusteen mukaan lukuvuosina 2024–2025 ja 2025–2026 alkuopetuksessa olisi 5 oppilasta.

Vuoden 2024 osalta alkuopetusryhmä lakkauttamisen säästökäsi on arvioitu 35.000 euroa ja taloussuunnitelman vuosina 84.000 euroa. Suunniteltujen tasapainotustoimenpiteiden jälkeen vuoden 2024 talousarvio on 1.380 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelman mukaan alijäämäisen talouden tasapainotustarve suunniteltujen säästötoimenpiteiden lisäksi on vuonna 2025 on 140.269 euroa ja vuonna 2026 on 601.877 euroa.

Rautjärven Asemanseudun perusopetuksen järjestäminen ja siihen liittyvät päätökset

Rautjärven kunnanvaltuuston päätöksellä 11.11.2019 § 46 Rautjärven Aseman koulu lakkautettiin ja opetus siirrettiin Simpeleen kouluun niin, että 3.–6. luokkien oppilaat sijoitettiin Simpeleen koulun opetusryhmiin ja 1.–2. luokkien oppilaille perustettiin erillinen opetusryhmä Rautjärven Asemanseudulle. Päätöksen perustana oli oppilasennuste, jonka mukaan oppilaita olisi lukuvuosittain noin 10 aina vuoteen 2024 saakka.

19.2.2024

Opetuksen kustannukset (opettajat+ ohjaajat) ovat Otsolassa vastanneet Simpeleen koulun kustannuksia noin 12 oppilaalla. Tilakustannukset ovat Otsolan opetuksen osalta olleet yli 2,5 kertaiset, johtuen siitä, yhteistoimintaa ja integraatiota Asemanseudun varhaiskasvatuksen kanssa ei ole tilojen osalta pystytty toteuttamaan.

Otsolan koulun opetuksen oppilaskohtaiset kustannukset nousisivat 5 oppilaan ryhmässä noin 15.000 euroon, kun ne Simpeleen koulun opetusryhmien osalta olisi noin 8.000 euroa.

Oppilaskohtaiset tilakustannukset Otsolassa puolestaan nousisivat 12.800 euroon, kun Simpeleellä vastaava kustannus on 2.400 euroa. Tilakustannuksia ei kuitenkaan ole otettu vielä huomioon säästölaskelmissa, koska tilojen jatkokäyttö vaikuttaa kunnan talouden kokonaistasapainoon, joka tapauksessa kunnalla on välttämätön tarve vähentää opetustoimeen kohdistuvia tilakuluja.

Otsolan toiminnan lakkaamisella ei olisi välittömiä vaikutuksia koulukuljetusten tai ruokailun järjestämisen kustannuksiin, koska Simpeleen koulun kuljetusjärjestelyt 3–6 luokan oppilaille ovat jo toiminnassa. Nämä kuljetukset pystyvät myös palvelemaan alkuopetuksen oppilaiden tarvetta iltapäivähoitoon joko Simpeleellä tai Asemanseudulla ilman oppilaskohtaisia lisäkustannuksia.

Kunnanhallituksen esityksestä kunnanvaltuustolle koskien Otsolan toimintaa vuoden 2024 talousarviossa hyvinvointipalvelut järjestivät keskustelutilaisuuden 8.12.2023, jossa käsiteltiin opetusryhmän mahdollisen lakkaamisen vaikutuksia nykyisten 1. lk. oppilaiden huoltajille, joita erityisesti muutos koskisi. Asian esittely keskustelutilaisuudessa on liitteenä.

Aseman koulun lakkauttamisen jälkeen päätöksiä opetuksen järjestämisestä ei Rautjärven kunnassa ole tehty. Vuosittain hyvinvointilautakunta on hyväksynyt keväisin opetusresurssin ja syksyisin työsuunnitelman, joissa Otsola on osana Simpeleen koulua.

Vaatimukset ja perustelut

Vaadin, että valituksen kohteena oleva päätös kumotaan ja Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2025.2026 käsittely palautetaan Rautjärven kunnanhallituksen uudelleen valmisteltavaksi ja kuntalaisia kuullen.

Otsolan 1.–2. luokan alkuopetukseen siirtäminen Simpeleen koululle vuodella aikaisemmin ei ole noudattanut hallintolain mukaista oikeutta, jossa asianosaisille tulee varata tilausuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisesta vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Otsolan 1.–2. luokan alkuopetuksen siirtämistä Simpeleen koululle ei koskaan valmisteltu sille kuuluvassa toimielimessä tai sovitun aikataulun aikaistamisen valmistelusta olisi tiedotettu missään.

19.2.2024

Vain 1. luokan oppilaiden vanhemmille on lähetetty kutsu keskustelemaan asiasta ja esittämään kysymyksiä Wilma -viestillä, tiedotusvelvoitetta on rajattu oikeudettomasti. Minua ja perhettäni estettiin saapumasta kutsun 8.12.2023 kohteena olleeseen tilaisuuteen. Perheeni todelliset mahdollisuudet tulevaisuuden suunnitteluun, hyvinvointiin ja vaikuttamismahdollisuudet rajattiin.

Vaadin, että Rautjärven kunta velvoitetaan korvaamaan valituksen laatimisesta aiheutuneet hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksut.

Päätöksen valituskelpoisuus

Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valituksenalaisella päätöksellä on valituskelpoisesti ratkaistu vuoden 2024 talousarvion määräraha perusopetukseen ja kunnanvaltuuston sekä kuntalain 110 §:n edellyttämät toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kunnanvaltuuston talousarviopäätöksessä ei siis ole ratkaistu vaatimuksessa esitettyä Otsolan alkuopetusryhmän lakkauttamista vaan asetettu taloudellinen ja toiminnallinen tavoite hyvinvointilautakunnalle ja Simpeleen koulun rehtorille.

Perusopetuslain 6 §:n mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Koska Simpeleen koulu on Rautjärven kunnan ainoa perusopetusta antava koulu ja perusopetuslain edellyttämät edellytykset opetuspaikan sijainnista täyttyvät, kyse on saman koulun oppilaiden opetuspaikan muuttumisen ilmoittamisesta ja siten koulun sisäisiin järjestelyihin kuuluva asia eikä Otsolan alkuopetuksen ryhmän lakkauttamisesta ole tarpeen tehdä valituskelpoista hallinnollista päätöstä.

Opetuspaikan osoittamisesta ei saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, joten siitä ei perusopetuslain 42 a §:n mukaisesti voi hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen.

Ainoana pätevänä valitusperusteena on valituksessa esitetty, että kunnanvaltuuston talousarviopäätös olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

19.2.2024

Vastine

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Kunnanvaltuuston 11.12.2023 § 55 hyväksymässä kuntastrategiassa ei ole otettu kantaa perusopetuksen järjestämiseen. Aiemmassa kuntastrategiassa (kvalt 15.11.2021 § 61) tavoitteeksi oli asetettu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäminen ja harrastusmahdollisuuksien tukeminen perheiden arkea tukevalla tavalla. Koska Otsolan alkuopetusryhmän järjestelyt eivät muutu muutoin kuin koulukuljetusten järjestelyn osalta niin talousarvio päätös ei ole kuntastrategian vastainen.

Rautjärven kunnan talousarvio 2024 täyttää talouden tasapainon edellytykset, mutta vaatii myös päätettyjen säästöjen toteuttamista. Taloussuunnitelma 2025–2026 ei täytä tasapainovaatimusta ja edellyttää vielä lisää talouden tasapainotustoimia.

Kuntalain 22 §:n mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä mm. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.11.2023 vuoden 2024 veroperusteet, jotka edellyttivät noin 170.000 euron tasapainotustoimenpiteitä. Kunnanhallitus joutui nopeasti hakemaan säästöjä, jonka vuoksi ei ollut mahdollista järjestää keskustelu- ja kuulemistilaisuutta Otsolan alkuopetuksen oppilaiden huoltajille kuin vasta valtuuston kokouksen esityslistan julkaisemisen jälkeen 8.12.2023. Tilaisuus järjestettiin ja siitä kerrottiin kunnanvaltuuston kokouksessa. Simpeleen koulun rehtorin tehtävänä ja vastuulla on kuulla perusopetuksen oppilaiden huoltajia, kun ratkaisu opetuspaikan osoittamisesta tehdään.

Hyvinvointilautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 28.11.2023 § 90. jonka esityslista oli nähtävillä Rautjärven kunnan kotisivuilla, mutta käsiteltävän asian sisältöä ei esityslistassa avattu.

Kunnanvaltuusto tekee päätökset kunnanhallituksen esityksestä. Kunnanhallitus tekee esitykset itsenäisesti, mutta tässä tapauksessa jätettiin esitykseen nähtäväksi hyvinvointilautakunnan poikkeavan kanta, johon valtuutetuilla oli mahdollisuus tutustua ennen päätöksentekoa.

Edellä esitetyn perusteella Rautjärven kunnanhallitus esittää, että hallinto-oikeus toteaa kunnanvaltuuston päätöksen syntyneen laillisessa järjestyksessä ja hylkää valituksen.

Koska valitus on perusteeton kunnanhallitus vastustaa hallinto-oikeuden käsittelykulujen korvaamista.

Rautjärvellä 23.2.2024

19.2.2024

RAUTJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Harri Anttila
kunnanjohtaja

Lausunnon liitteet:

- Pöytäkirjanote kunnanvaltuuston päätöksestä 11.11.2019 § 46 ja suunnitelma Rautjärven aseman koulun lakkauttamisesta, opetuksen järjestämisestä sekä toiminnan integroinnista esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen
- Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 2.6.2020, jolla on kumottu kunnanvaltuuston päätöksestä 11.11.2019 § 46 tehty valitus
- Otsolan 1. luokan huoltajien keskustelutilaisuuden 8.12.2023 esittelymateriaali

